

Тема 3

«ЗЛОЧИНИ ПРОТИ ОСОБИ»

Вбивство – це протиправне умисне або необережне заподіяння смерті іншій людині.

Види умисних вбивств (за ступенем тяжкості):

- *просте* – без обтяжуючих або пом'якшуючих обставин (ч. 1 ст. 115 КК);
- з обтяжуючими вину обставинами (ч. 2 ст. 115 КК);
- з пом'якшуючими вину обставинами (ст. 116–118 КК).

Об'єктивна сторона вбивства:

- 1) *діяння* – посягання на життя іншої особи, спрямоване на порушення функцій чи анатомічної цілісності життєво важливих органів іншої людини;
- 2) *наслідки* – біологічна смерть потерпілого;
- 3) *причинний зв'язок* між указаним діянням і наслідками.

Вбивство є закінченим з моменту настання біологічної смерті особи (смерті мозку).

Ст. 115 КК України «Умисне вбивство»

Безпосередній об'єкт – життя людини.
Потерпілий – фізична особа (людина).

Об'єктивна сторона:

1. діяння – посягання на життя іншої особи, спрямоване на порушення функцій чи анатомічної цілісності життєво важливих органів;
2. наслідки – смерть потерпілого (біологічна або смерть мозку);
3. причинний зв'язок між діянням і наслідками.

Суб'єкт – фізична осудна особа, яка досягла віку 14 років.

Суб'єктивна сторона – *вина* у формі умислу (прямого чи непрямого), *мотив* і *мета* підлягають з'ясуванню, оскільки в ряді випадків вони є кваліфікуючими ознаками.

Злочин закінчений з моменту настання смерті потерпілого.
Злочин з матеріальним складом.

Ст. 116 КК України «Умисне вбивство, вчинене в стані сильного душевного хвилювання»

Безпосередній об'єкт – життя людини.

Потерпілий – особа, яка вчиняє насильство, що здатне раптово викликати стан сильного душевного хвилювання або, яка систематично знущаються над винним чи його близькими, або тяжко образила винного.

Об'єктивна сторона:

1. діяння – посягання на життя іншої особи;
2. наслідки у вигляді смерті особи;
3. причинний зв'язок між діянням і наслідками;
4. обстановка.

Суб'єкт – фізична осудна особа, яка досягла віку 14 років і перебувала в стані сильного душевного хвилювання, що раптово виникло внаслідок протизаконного насильства, систематичного знущання або тяжкої образи з боку потерпілого.

Суб'єктивна сторона – *вина* у формі прямого або непрямого умислу.

Злочин закінчений з моменту настання смерті потерпілого.

Злочин з матеріальним складом.

Привілейований склад злочину.

Ст. 118 КК України «Умисне вбивство при перевищенні меж необхідної оборони або у разі перевищення заходів, необхідних для затримання злочинця»

Безпосередній об'єкт – життя людини.

Потерпілий : 1. особа, яка вчинює суспільно небезпечне посягання і щодо якої винний застосовує заходи необхідної оборони (ст. 36 КК); 2. особа, дії якої були неправильно оцінені винним, а тому він перебував у стані уявної оборони (ст. 37 КК); 3. особа, яка вчинила злочин і щодо якої винний вживає заходів щодо її затримання (ст. 38 КК).

Об'єктивна сторона :

1. дія – посягання на життя іншої особи;
2. наслідки – настання смерті людини;
3. причиновий зв'язок між діями та наслідками;
4. обстановка.

Суб'єкт – фізична осудна особа, яка досягла віку 16 років та перебуває в стані необхідної, уявної оборони або правомірного затримання особи, що вчинила злочин.

Суб'єктивна сторона – *вина* у формі прямого чи непрямого умислу, *мета* – захист охоронюваних законом прав та інтересів особи, яка захищається або іншої особи, а також суспільних інтересів, або інтересів держави від суспільно небезпечного посягання при перевищенні меж необхідної оборони або затримання злочинця при перевищенні заходів, необхідних для його затримання.

Злочин закінчений з моменту настання смерті потерпілого.

Злочин з матеріальним складом. Привілейований склад злочину.

Ст. 121 КК України «Умисне тяжке тілесне ушкодження»

Безпосередній об'єкт – здоров'я людини.

Об'єктивна сторона :

1. діяння – умисне тілесне ушкодження, небезпечне для життя в момент заподіяння, чи таке, що спричинило втрату будь-якого органу або його функцій, психічну хворобу або інший розлад здоров'я, поєднаний зі стійкою втратою працездатності не менш як на 1/3, або переривання вагітності чи непоправне знівечення обличчя;
2. наслідки – тяжке тілесне ушкодження;
3. причиновий зв'язок між діянням і наслідками.

Суб'єкт – фізична осудна особа, яка досягла віку 14 років.

Суб'єктивна сторона – *вина* у формі прямого чи непрямого умислу; ставлення винного до смерті потерпілого є необережним (ч. 2).

Закінченим злочин є: у разі визнання умисного тілесного ушкодження тяжким за ознакою його небезпечності для життя в момент заподіяння - з моменту вчинення такого діяння (**формальний склад**); у всіх інших випадках - з моменту настання наслідків, зазначених у ч. 1 (**матеріальний склад**).

Ст. 152 КК України «Зґвалтування»

Об'єктивна сторона :

це статеві зносини, пов'язані з ігноруванням волі потерпілої особи, тобто такі, що обов'язково поєднуються із:

- застосуванням фізичного насильства;
- погрозою його застосування;
- використанням безпорадного стану потерпілої особи.

Суб'єкт – фізична осудна особа протилежної статі, щодо винного, яка досягла віку 14 років.

Суб'єктивна сторона – *вина* у формі прямого умислу.

Зґвалтування є закінченим злочином із моменту початку насильницьких статевих зносин незалежно від моменту завершення самого статевого акту.